

คำนำ

เอกสารประกอบการสอน วิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ รหัส 2203-2009 เล่มนี้ได้เรียบเรียงตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้ประกอบการสอนสำหรับนักเรียน สาขาวิชาการเลขานุการ

ในการเรียบเรียงผู้เรียบเรียงได้ศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสารของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เนื้อหาครบถ้วนตามคำอธิบายในรายวิชา เนื้อหาของเอกสารประกอบการสอน จะประกอบด้วยเนื้อหา 9 หน่วย โดยเริ่มจากความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ บุคลิกภาพและสุขภาพกายศิลปะการแต่งกาย การปฏิบัติตนด้านสุขอนามัย มารยาททางสังคม มนุษยสัมพันธ์ การพูดและการฟังพูด วัฒนธรรมระหว่างประเทศ บุคลิกภาพและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งจัดทำแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน คำศัพท์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และแบบฝึกปฏิบัติในตอนท้ายของหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ ในเนื้อหารายวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำเอกสารประกอบการสอนเล่มนี้ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการสอนเล่มนี้คงมีประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความตั้งใจ และต้องการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปสู่จุดมุ่งหมายที่ดีได้ไม่มากนักน้อย

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอแสดงความเคารพแก่ ครูอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและเจ้าของเอกสารหนังสือที่ใช้อ้างอิงและผู้ถ่ายทอดความรู้ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ขอบกพร่องที่เกิดจากการเรียบเรียงครั้งนี้ ผู้เขียนยินดีน้อมรับเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เอกสารประกอบการสอนเล่มนี้ เกิดประโยชน์กับการเรียนการสอนต่อไป

จุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา

วิชา การพัฒนาบุคลิกภาพ

รหัสวิชา 2203-2009

จำนวน หน่วยกิต/ชั่วโมง

1-2-2

เวลาเรียน

54 ชั่วโมง/ภาคเรียน

จุดประสงค์รายวิชา

1. มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลิกภาพ
2. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพ
2. พัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับงานอาชีพ
3. ปฏิบัติตนเหมาะสมตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรม

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการพัฒนาบุคลิกภาพ ศิลปะการแต่งกาย การปฏิบัติตนด้านสุขอนามัย มารยาททางสังคม วัฒนธรรมระหว่างประเทศ บุคลิกภาพและกิจนิสัยที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน

เนื้อหาหน่วยการสอน
วิชา การพัฒนาบุคลิกภาพ รหัส 2203-2009

ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการสอน	จำนวนชั่วโมง
1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ	3
2	บุคลิกภาพและสุขภาพกาย	6
3	ศิลปะการแต่งกาย	6
4	การปฏิบัติด้านสุขอนามัย	6
5	มารยาททางสังคม	6
6	มนุษยสัมพันธ์	6
7	การพูดและการฟัง	9
8	วัฒนธรรมระหว่างประเทศ	6
9	บุคลิกภาพและกิจนิสัยที่พึงประสงค์	6
	รวม	54

หน่วยที่ 1

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

สาระสำคัญ

บุคลิกภาพ คือสิ่งที่ทำให้แต่ละบุคคลมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว มีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมผู้ที่มีบุคลิกภาพดีย่อมได้เปรียบเกิดความประทับใจครั้งแรกแก่ผู้พบเห็นตลอดจนมักจะประสบผลสำเร็จในการสมัครเข้าทำงาน และการประกอบอาชีพ

ดังนั้น การที่บุคคลจะได้รับการยอมรับ และไว้วางใจให้ความนับถือจากผู้อื่นควรแสดงบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสมให้ผู้อื่นเห็น อาจจะประกอบไปด้วยคำพูดที่จริงใจ การยืน การเดิน การนั่ง กิริยาท่าทางที่ดูเป็นธรรมชาติเพราะบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

สาระการเรียนรู้

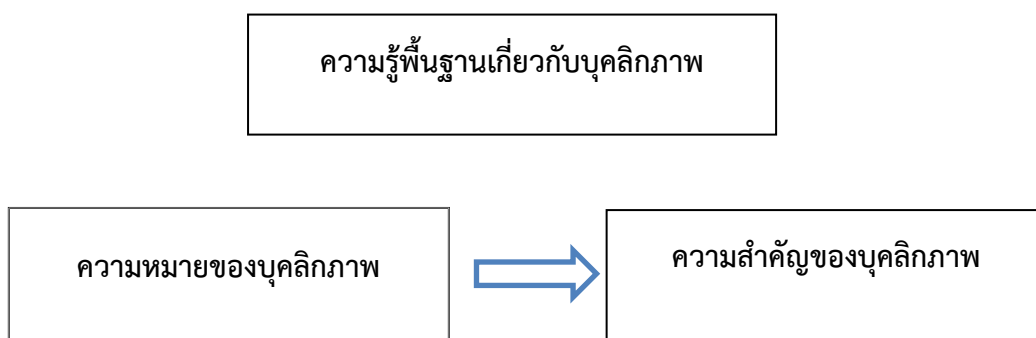
1. ความหมายของบุคลิกภาพ
2. ความสำคัญของบุคลิกภาพ
3. ขอบข่ายของบุคลิกภาพ
4. องค์ประกอบของบุคลิกภาพ
5. สิ่งที่กำหนดบุคลิกภาพ
6. ลักษณะเฉพาะของบุคลิกภาพ
7. ลักษณะของบุคลิกภาพที่ดี
8. ลักษณะของบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม
9. การพัฒนาบุคลิกภาพ
10. วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลิกภาพ
11. การศึกษาพฤติกรรมจากบุคลิกภาพของคน

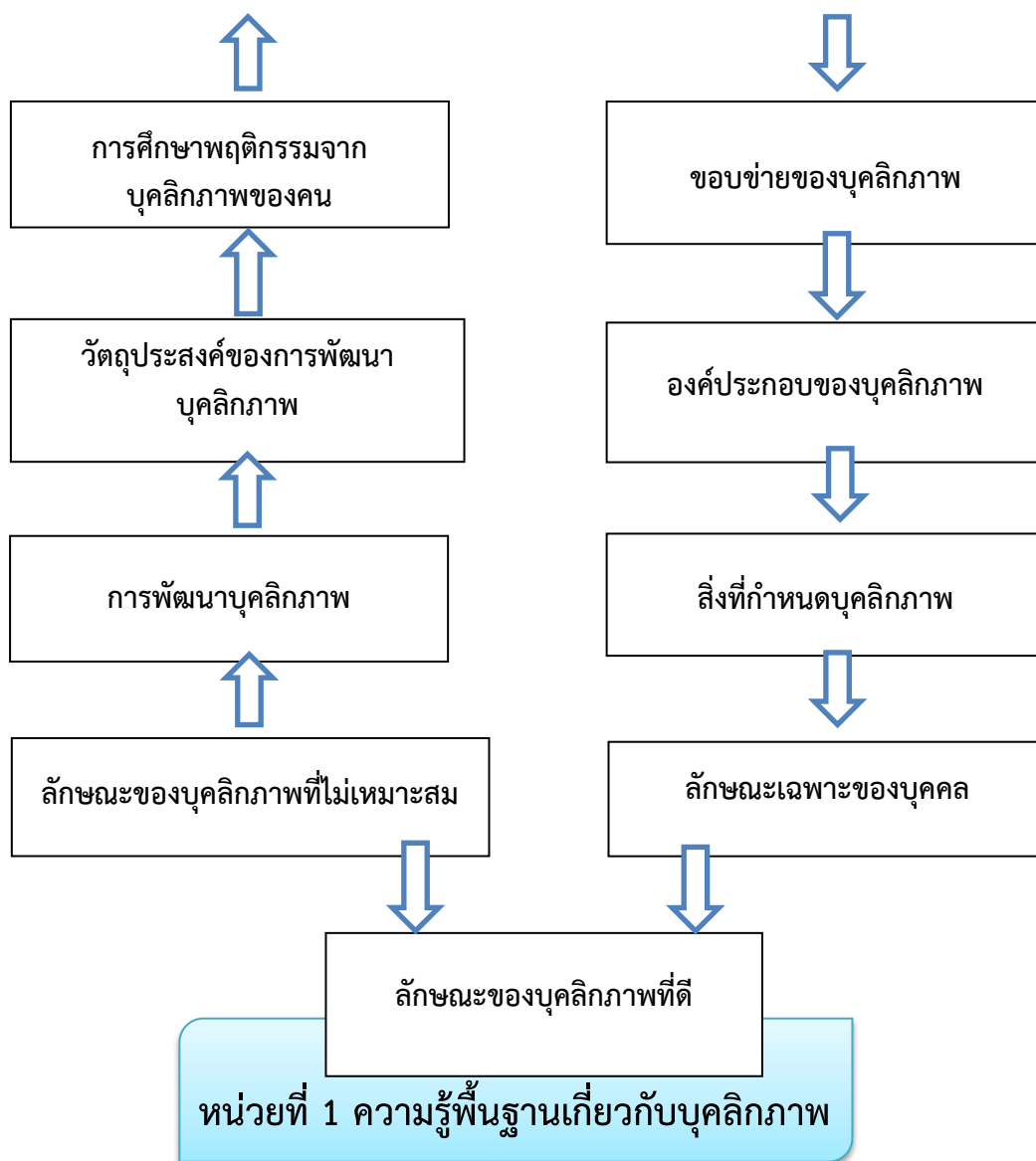
สมรรถนะการเรียนรู้

1. บอกความหมายของบุคลิกภาพได้
2. บอกความสำคัญของบุคลิกภาพได้

3. บอกขอบข่ายของบุคลิกภาพได้
4. บอกองค์ประกอบของบุคลิกภาพได้
5. อธิบายสิ่งที่กำหนดบุคลิกภาพได้
6. อธิบายลักษณะเฉพาะของบุคลิกภาพได้
7. อธิบายลักษณะของบุคลิกภาพที่ดีได้
8. อธิบายลักษณะของบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมได้
9. อธิบายการพัฒนาบุคลิกภาพได้
10. บอกวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลิกภาพได้
11. อธิบายการศึกษาพฤติกรรมจากบุคลิกภาพของคนได้

แผนผังความคิดรวบยอด (Concept Mapping)

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ของคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อใดคือสิ่งที่กำหนดบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล
 - รูปร่างกิริยาท่าทาง
 - พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม
 - พฤติกรรมที่แสดงออก
 - น้ำเสียง สติปัญญา อุปนิสัย
- การที่องค์กรมีบุคลากรที่มีบุคลิกภาพดีมีความสำคัญต่อการบริหาร การบริการและการดำเนินงานอย่างไร
 - มีความมั่นใจ
 - ความคงเส้นคงวาของการตอบสนอง
 - โครงสร้างร่างกายเอื้ออำนวย

- ง. มีทักษะในการปฏิบัติงาน
3. ข้อใดต่อไปนี้เป็น **ไม่ใช่** สิ่งที่ยังบอกถึงบุคลิกภาพของบุคคล
- ทัศนคติ
 - รูปร่างหน้าตา ท่าทาง
 - สติปัญญา
 - ฐานะ**
4. ข้อใดคือองค์ประกอบภายนอกของบุคลิกภาพ
- นิตหน้อยเป็นคนที่มื่ออารมณ์ขัน
 - ชมพูเป็นคนที่น่ารักมีอุปนิสัยร่าเริง
 - สมศรีชอบออกกำลังกายด้วยการเดินเร็ว วันละ 30 นาที**
 - สมชายเป็นคนชอบสังเกต ทดลอง ค้นคว้า ในการเรียนวิทยาศาสตร์
5. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลิกภาพ
- การรวมคุณลักษณะทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
 - บุคลิกภาพมีผลต่อความน่าเชื่อถือ ศรัทธา ต่อผู้พบเห็น**
 - ความเด่นประจำตัวของแต่ละบุคคล
 - บ่งบอกถึงความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล
6. บุคคลที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ แต่ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต จำเป็นจะต้องพัฒนาสิ่งใดควบคู่กันไป
- รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง**
 - การลดน้ำหนัก
 - ปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กร
 - มีประสบการณ์ตรง
7. ข้อใดหมายถึงคำว่า “**เอกลักษณ์บุคคล**”
- ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ ก็คือเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล**
 - สภาวะความห้วนไหวภายในร่างกายที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ
 - เป็นความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องตัดสินใจและกำหนดการกระทำของบุคคล
 - ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ
8. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “**อารมณ์**”
- ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ ก็คือเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล
 - สภาวะความห้วนไหวภายในร่างกายที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ
 - เป็นความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องตัดสินใจและกำหนดการกระทำของบุคคล
 - ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ**
9. “กระบวนการทางชีววิทยาซึ่งสิ่งมีชีวิตก่อให้เกิดขึ้นแก่สิ่งมีชีวิตอีกชีวิตหนึ่ง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง คือปัจจัยที่ถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ยีน” ข้อความนี้มีความหมายตรงกับข้อใด
- ลักษณะนิสัย
 - สัญชาตญาณ**

ค. พันธุกรรม

ง. เซาว์ปัญญา

10. ข้อใดต่อไปนี้เป็น ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ”

ก. ความประพฤติที่เคยชินจนติดเป็นนิสัย อุปนิสัย และพฤติกรรมทั่วไปที่สังเกตได้

ข. ลักษณะส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นปฏิกริยาร่วมของระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์ เช่น อารมณ์ ความคิด เจตคติ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ แรงจูงใจซึ่งเป็นลักษณะที่ปรากฏภายนอก

ค. ลักษณะของบุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงออกในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น เวลาโกรธจะเก็บตัวเงียบหรือทุกครั้งทีโกรธจะเอะอะโวยวาย

ง. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของพฤติกรรม กับสิ่งแวดล้อมและจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

หน่วยที่ 1

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ในการปฏิบัติงาน บุคลากรในองค์กร ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งขอความสำเร็จ หรือ ล้มเหลวขององค์กร ดังนั้นนอกจากบุคลากรในองค์กรจะต้องมีทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานแล้วควรจะต้องมีบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม สัมพันธ์กับคุณสมบัติรูปร่างของบุคคลด้วย ซึ่งจะสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น บุคลิกภาพของบุคคลมิใช่เรื่องตายตัวเสมอไป เปลี่ยนแปลงได้ พัฒนาได้ ตามบทบาทหน้าที่และอาชีพที่ดำเนินอยู่

ในการปฏิบัติงาน และการเข้าสังคมสิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพ คือ ความเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ควรจะมีส่วนประกอบที่สำคัญ ทั้งทางร่างกายที่สมบูรณ์ จิตใจที่ดี กล่าวคือ มีร่างกายที่แข็งแรง รูปร่างสมส่วน มีความอ่อนไหว ปรับตัวได้ง่าย ดังนั้นการพัฒนาบุคลิกภาพตนเองให้เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพดีจะต้องพัฒนาในหลาย ๆ ด้านควบคู่กันไป

ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Personality” ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่บ่งบอกความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้หลากหลาย ดังนี้

ชไนเดอร์ส (Schnedes) คือ กระบวนการสร้าง หรือการรวมคุณลักษณะทั้งด้านร่างกายและจิตใจบุคคลตลอดจนความสามารถ ความโน้มเอียง นิสัย อากัปกริยาของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะ และบุคลิกภาพจะเป็นเครื่องกำหนดปฏิกริยาของบุคคลที่มีต่อตนเองและผู้อื่นเป็นผลต่อความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อม วัตถุ บุคคล และวัฒนธรรมของสังคมที่เขาอาศัยอยู่

มอร์แกน (Morgan) ให้ทัศนะว่า “บุคลิกภาพ” คือคุณสมบัติและคุณลักษณะเด่นของบุคคล รวมทั้งการปรับตัวของบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

เบอร์นาร์ด (Bernard) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมทั้งหมดของท่าทาง รูปร่าง ลักษณะทางกาย พฤติกรรมที่แสดงออก แนวโน้มการกระทำ ขอบเขตความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในและที่แสดงออกมาให้เห็น

เมอร์ฟี (Murphy) กล่าวว่า “บุคลิกภาพ” คือ ความเด่นประจำตัวของแต่ละบุคคลซึ่งอาจบอกถึงความแตกต่างกันกับบุคคลอื่น ๆ ได้ในรูปของปริมาณ และคุณภาพในลักษณะเด่นนั้น ๆ

ฮาร์ทแมน (Hartman) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ส่วนรวมทั้งหมดที่บุคคลแสดงออกโดย กิริยา อากักร ความนึกคิด อารมณ์ นิสัยใจคอ ความสนใจ การติดต่อกับผู้อื่น ตลอดจนรูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย และความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น

โรแบค (Roback) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะ (Character) ที่ดีหรือไม่ดี สูงต่ำ หรือ ต่ำต้อย เข้มแข็ง หรืออ่อนแอของบุคคล

เออร์เนส อาร์ฮิลการ์ด (Ernest R. Hilgard) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของบุคคลแต่ละคนอันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ว่าแต่ละคนจะมีรูปแบบของการแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ กัน

ฟันเดอร์ (Funder) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยแบบแผนทางความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมตลอดจนกลไกป้องกันตนเชิงจิตวิทยา (Psychological mechanisms)

ศรีเรือน แก้วกังวาน กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งในส่วนภายนอกและภายใน

วิจิตร อวาทกุล กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นปฏิกริยาร่วมของระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์ เช่น อารมณ์ ความคิด เจตคติ สติปัญญา ความสามารถ การเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ เป็นต้น ที่สะสมมาตั้งแต่เกิดว่ามีอยู่อย่างไร เพียงไร

วิภาพร มาพบสุข กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ภาพรวมของบุคคลที่ประกอบด้วยลักษณะที่ปรากฏภายนอกและภายในของบุคคล ซึ่งมีเอกลักษณ์ทำให้บุคคลแตกต่างกัน

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือ แบบแผนของพฤติกรรมภายนอกและภายใน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวที่ปัจเจกบุคคล ใช้เป็นแนวทางในการปรับตัวกับสถานการณ์ แวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลที่ประกอบไปด้วยการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นปฏิกริยาร่วมของระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์เช่น อารมณ์ ความคิด เจตคติ สติปัญญา ความสามารถการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ ซึ่งเป็นลักษณะที่ปรากฏภายนอกและภายในของบุคคลเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ (Personality) ถือว่าเป็นลักษณะของบุคคลที่บ่งบอกความแตกต่างระหว่างบุคคลอัน ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กริยาท่าทาง อารมณ์ น้ำเสียง คำพูด ทุกลักษณะของบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน ซึ่งวงการธุรกิจ และอุตสาหกรรม ในยุคปัจจุบันให้ความสนใจกับบุคลากร โดยทำงานตามหน้าที่แล้วยังต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับงาน

ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี แต่งกายเหมาะสมย่อมจะเป็นที่อมรับในสังคม และปฏิเสธไม่ได้เลยว่า บุคลิกภาพของบุคลากรในองค์กรนั้นมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งด้านการบริหาร และการให้บริการ การที่องค์กรที่มีบุคลากร ที่มีบุคลิกภาพดี มีความสำคัญ ดังนี้

1. **มีความมั่นใจ (Confident)** ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี จะทำให้รู้สึกมั่นใจในการแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงความรู้สึก และกล้าที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ นำไปสู่ความเชื่อมั่นในตัวเอง

2. **เป็นตัวของตัวเอง (Self-confident)** มีบุคลิกภาพที่ดีมีลักษณะเฉพาะตัว เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ เมื่อเข้าร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ

3. **ความสำเร็จ (Success)** การมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถสร้างความเชื่อถือและความศรัทธาให้ผู้ร่วมงาน ร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

4. **การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences)** บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดีสามารถมองเห็นความแตกต่างของแต่ละคนได้ ทั้งทางด้านรูปร่าง ท่าทาง หน้าตา น้ำเสียง สติปัญญาซึ่งบุคคลที่พบเห็นสามารถแยกความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้

5. **การปรับตัว (Adaptation)** การมีบุคลิกภาพที่ดี สามารถมองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมเพื่อให้เข้ากับบุคคล สภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

6. **การยอมรับของกลุ่ม (Acceptance)** บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีจะเป็นที่ชื่นชม นิยมชมชอบ และพึงพอใจเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเป็นอย่างดี ยังสามารถเสริมสร้างด้านการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นส่วนตัวหรือส่วนรวม

ภาพที่ 1 รูปภาพบุคลิกภาพที่ดีนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
(ที่มา : <http://variety.teeneecom>)

ขอบข่ายของบุคลิกภาพ

การมีบุคลิกภาพที่ดีคนส่วนใหญ่พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. **ลักษณะทางกาย (Physical Characteristics)** ซึ่งเป็นสิ่งที่เราสามารถมองเห็นได้ เช่น รูปร่าง หน้าตา ทรวดทรง ความสูง น้ำหนัก ผิวพรรณ สีผม เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และความสามารถในการปฏิบัติของแต่ละบุคคล
2. **ลักษณะการพูดจา และท่าทาง (Flattering Styles)** คือการแสดงให้เห็นถึงการพูดซึ่งได้แก่ ความชัดเจน พูดแบบมีจังหวะจะโคน การพูดเร็ว การพูดรัวหรือพูดติดอ่าง รวมทั้งการพูดในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น
3. **ลักษณะทางจิตใจ (Psychological Characteristics)** เช่น สติปัญญา ความถนัด ความจำ จิตนาการ ความสนใจ ความตั้งใจ การตัดสินใจ และการคิดที่มีเหตุผล ทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสมองทั้งสิ้น
4. **อุปนิสัย (Character)** เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงออกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งเป็นเวลายาวนานพอสมควร จนกลายเป็นความประพฤติ เช่น ความซื่อสัตย์ ความสุภาพอ่อนโยน ความไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจรรยาบรรณ มีคุณธรรม หรือมีความมั่งคั่ง เป็นต้น
5. **อารมณ์ (Emotion)** เป็นความรู้สึกที่เกิดจากจิตที่ก่อให้เกิดการกระทำต่าง ๆ เช่น ดีใจ โกรธ เสียใจ กังวล หวาดกลัว ตื่นเต้น ร่าเริง เกลียด รัก เป็นต้น
6. **กำลังใจ (Encouragement)** คือ ความสามารถที่จะควบคุมหรือบังคับกิริยาและอาการต่าง ๆ ที่ทำให้ไปโดยเจตนา เช่นบางคนมีกำลังใจที่เข้มแข็ง บางคนเปราะบาง เป็นต้น
7. **การสมาคม (Sociability)** คือ กิริยาท่าทางอาการที่บุคคลแสดงต่อผู้อื่น เช่น ความมีเมตตาปราณี การเสียสละ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น
8. **ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความมีอำนาจ มียศถาบรรดาศักดิ์ มีฐานะทางการเงิน** ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมบุคลิกภาพอย่างมาก

ภาพที่ 2 ลักษณะกิริยาท่าทางที่สามารถบอกถึงบุคลิกภาพของบุคคลได้
(ที่มา : <http://theirowndevelopment.blogspot.com>)

องค์ประกอบแห่งบุคลิกภาพ (Factors of Personality)

เพื่อให้ทราบถึงลักษณะแบบแผนพฤติกรรม ควรจะมีการวิเคราะห์บุคลิกภาพของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคลิกภาพของคนเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ จำเป็นต้องพิจารณาให้กว้างขวางทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยใน ดังนี้

1. องค์ประกอบภายนอก (External Factors)

องค์ประกอบภายนอก คือ คุณลักษณะทางกายภาพที่บุคคลอื่นสามารถสังเกต และรับรู้ได้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยลักษณะโครงสร้างของ

1.1 ลักษณะโครงสร้างของร่างกาย (Physical Structure) ได้แก่ ขนาดของรูปร่าง ความสูง ต่ำ ดำ ขาว และความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ตลอดจนสีหน้าแววตาที่แสดงถึงความรัก ความพอใจ ความโกรธ ความเกลียด หรือ ความฉลาดของแต่ละบุคคลมาจากพันธุกรรม (Heredity) ซึ่งสิ่งมีชีวิตได้รับการถ่ายทอดจากสิ่งมีชีวิตรุ่นก่อน ๆ โดยสามารถถ่ายทอดรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งได้ พันธุกรรมถือว่าเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ซึ่งทำให้มนุษย์มีความแตกต่างกันในเบื้องต้น

1.2 ลักษณะการแสดงออกทางกายภาพ (Physical Actions) ได้แก่ กิริยา ท่าทาง อิริยาบถ ความคล่องแคล่ว การเคลื่อนไหว เช่น การเดิน การยืน การนั่ง การใช้มือและแขน การพูดจา การใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ การเคลื่อนไหวศีรษะ การก้มการเงย การโน้มตัว มารยาทและการแต่งกาย

2. องค์ประกอบภายใน (Internal Factors)

คือคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่ซ่อนอยู่ภายใน บุคคลอื่นไม่สามารถสัมผัสได้แต่อาจจะทราบจากการอนุมานจากการแสดงออกทางกายภาพภายนอก บุคลิกภาพภายในอาจเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระดับจิตสำนึกบาง คุณลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระดับจิตไร้สำนึก เช่น

2.1 การรับรู้ (Perception) การรับรู้ คือ กระบวนการแปลหรือตีความจากสิ่งเร้าที่ผ่านอวัยวะรับสัมผัสทั้งหลาย การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามภูมิหลังส่วนตัว และมีอิทธิพลต่อความแตกต่างของการแสดงออกทางความคิด วาจา และการกระทำ

2.2 เจตคติ (Attitudes) คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ แต่ก็ก็จะแสดงให้ทราบถึงแนวการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกัน

2.3 ค่านิยม (Values) เป็นความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของบุคคล ค่านิยมมีอิทธิพลต่อความสนใจและการหล่อหลอม บุคลิกภาพ เช่น คนที่มีค่านิยมที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ย่อมสนใจวิทยาศาสตร์จะชอบสังเกต ชอบค้นคว้า ทดลอง พิสูจน์ข้อเท็จจริง หรือคนที่มีค่านิยมและสนใจในเรื่องของดนตรีก็จะพัฒนาบุคลิกภาพที่อ่อนไหว และชอบความสุนทรีย์

2.4 อารมณ์ (Emotion) คือ สภาวะความหวั่นไหวของจิตใจ เมื่อรับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า อารมณ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีอารมณ์ที่แตกต่างกันบางคนอาจมีอารมณ์ที่หวั่นไหวง่าย บางคนมีอารมณ์ที่หนักแน่น เป็นต้น

2.5 อุปนิสัย (Habits) คือความประพฤติที่เคยชินจนติดเป็นนิสัย อุปนิสัยเป็นตัวกำหนดแนวโน้มและความคงเส้นคงวาของการตอบสนองเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการแสดงออกของพฤติกรรมภายนอกที่คนทั่วไปสังเกตได้

2.6 สุขภาพจิต (Mental Health) คือ ภาวะที่บุคคลรู้สึกสุขสบาย (well-being) และพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งจะแสดงออกในรูปของบุคลิกภาพได้เช่น ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีมักแสดงออกในลักษณะยิ้มแย้มแจ่มใส ว่องไว กระฉับกระเฉง

2.7 แรงจูงใจ (Motive) คือ สภาวะความหวั่นไหว ภายในร่างกายที่กระตุ้นให้บุคคล แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาทั้งในระดับจิตสำนึกและจิตไร้สำนึกเช่น แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูงก็ยอม พัฒนาบุคลิกภาพที่มีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นของการทำงานให้ดียิ่งขึ้นในขณะที่ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ต่ำ จะพัฒนาบุคลิกภาพที่ขาดความมุ่งมั่นไม่กระตือรือร้น ไม่ชอบการแข่งขัน

สิ่งที่กำหนดบุคลิกภาพ (Personality Determinants)

บุคลิกภาพของคนเราเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ บุคลิกภาพไม่ได้เกิด มาพร้อมกับบุคคลอย่างเดียว แต่ เป็นสิ่งที่ค่อย ๆ พัฒนาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น บุคลิกภาพของบุคคลมาจากอิทธิพล 2 ประการ คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

พันธุกรรม (Heredity)

ความหมายของพันธุกรรม มีความหมายต่าง ๆ กันเช่น

1. พันธุกรรม หมายถึง กระบวนการทางชีววิทยา ซึ่งสิ่งมีชีวิตก่อให้เกิดขึ้นแก่สิ่งมีชีวิตอีก ชีวิตหนึ่ง และสิ่งที่ก่อให้เกิดขึ้นนั้นรวมถึงปัจจัยทั้งหมด ที่มีส่วนสร้างความเหมือนกัน หรือกล่าวอีก อย่างหนึ่งว่า คือปัจจัยที่ถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ โดยผ่าน genes นับตั้งแต่การปฏิสนธิ เป็นต้นมา (fertilization)

2. พันธุกรรม หมายถึง แนวโน้มของลูกหลานที่จะพัฒนาลักษณะ หรือภาวะต่าง ที่ได้รับ จากบรรพบุรุษโดยสายเลือด

3. พันธุกรรม หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของบรรพบุรุษ หรือสิ่งที่อยู่ในเชื้อสายของบรรพบุรุษ ซึ่งถ่ายทอดมายังลูกหลานรุ่นต่อไปด้วยวิธีการสืบพันธุ์

จากความหมายต่าง ๆ ที่นำมานี้จะเห็นได้ว่าพันธุกรรมมีบทบาทต่อชีวิตนับตั้งแต่ยังเป็นเซลล์ เดียว zygote โดยลักษณะต่าง ๆ ในพ่อแม่และในบรรพบุรุษจะเป็นสิ่งที่กำหนดให้ลูกหลานที่เกิดใหม่ มีสภาพและภาวะเป็นอย่างไร และมีแนวโน้มของพัฒนาการเป็นอย่างไร

การถ่ายทอดทางพันธุกรรม บิดามารดาจะถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ มายังบุตรด้วยการที่ตัว อสุจิตัวหนึ่ง ของบิดาเข้าไปรวมตัวกับไข่ใบหนึ่งของมารดา ทั้งอสุจิและไข่นี้มีโครโมโซมฝ่ายละ 23 อัน มารวมกันเป็น zygote (ไข่ที่ถูกผสม) ซึ่งจะมี chromosome 23 คู่ chromosome แต่ละอันจะมี genes มากมายหลายตัว genes เป็นตัวถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม genes ประกอบด้วยโมเลกุล มากมายซึ่งมีสารประกอบทางเคมีที่มีชื่อเฉพาะว่า Deoxyri bonucleic acid ซึ่งนิยมเรียกย่อ ๆ ว่า DNA โมเลกุลของ DNA เป็นสายยาวประกอบด้วยหน่วยโมเลกุลย่อยมาจับต่อกันเป็นสาย 2 สายพันกัน เป็นเกลียว DNA จะสร้างโมเลกุลของสารอีกชนิดหนึ่งคือ Ribonucleic acid หรือเรียกย่อว่า RNA สารนี้ มีความสำคัญคือสร้างโปรตีนชนิดต่าง ๆ รวมทั้ง enzymes ชนิดต่าง ๆ มีหลักฐานแสดงว่าการที่สิ่งมีชีวิตมี ลักษณะแตกต่างกันไปก็เนื่องจากโครงสร้างของ DNA โมเลกุลต่างกันจึงสร้าง RNA ที่มีโครงสร้างต่างกัน ซึ่งทำให้ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์แตกต่างกันทั้งสิ่งที่มองเห็นได้ชัดเจน และสิ่งที่มองไม่เห็น

Genes และ Chromosome genes มี 2 ประเภทคือ genes เด่น dominant ซึ่งถือเป็น genes ที่สามารถถ่ายทอดได้เสมอแม้จะจับคู่กับ genes ด้อย genes ด้อยจะมีการถ่ายทอดเมื่อมีการจับคู่ของ genes ประเภทเดียวกันเท่านั้น

Chromosome มีจำนวนทั้งหมด 23 คู่ ใน 22 คู่แรกเรียกว่า autosome chromosome คือที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเพศ ส่วนคู่ที่ 23 เรียกว่า sex chromosome คือที่กำหนดเพศ เพศหญิงจะประกอบด้วย XX ส่วนเพศชายจะเป็น XY ถ้าการจับคู่ของ chromosome ผิดไปก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อบุคลิกภาพได้

วิธีการถ่ายทอดทางพันธุกรรมทำให้เราทราบว่าไม่มีใครที่จะมีลักษณะพันธุกรรมเหมือนกันทุกประการนอกจากฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน

สิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ลักษณะที่เป็นพันธุกรรมซึ่งควบคุมโดย genes สามารถส่งผลให้ลูกหลานนั้นแบ่งได้เป็น 2 ทาง คือ ลักษณะทางร่างกายและระดับสติปัญญา

1. ลักษณะทางร่างกาย แบ่งย่อยได้ดังนี้

1.1 ลักษณะของสี ได้แก่ สีที่ปรากฏอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย คือ สีของเส้นผม ผิวหนัง นัยน์ตา สีเหล่านี้จะเป็นไปในลักษณะใดขึ้นอยู่กับลักษณะของสีของพ่อแม่และบรรพบุรุษ

1.2 ลักษณะใบหน้า รวมทั้งส่วนประกอบของใบหน้า คือ ใบหู นัยน์ตา จมูก ปาก ริมฝีปาก

1.3 ลักษณะประจำเพศ เช่น เพศชายต้องมีหนวด เสียงห้าว กล้ามเนื้อแข็ง ส่วนเพศหญิงมีพัฒนาการทางกระดูกเชิงกราน ทรวงอกขยายใหญ่ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้มาแต่กำเนิดทางพันธุกรรม โดยทางต่อมไม่มีท่อ endocrine gland

1.4 สัดส่วนของร่างกาย เช่น ความสูง ลูกจะสูงหรือเตี้ยขึ้นอยู่กับพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่เป็นคนเตี้ยลูกก็มักจะเตี้ยด้วย แม้ว่าจะเลี้ยงดูให้อาหารดีอย่างไรความสูงที่เพิ่มขึ้นก็ไม่เกิน genes ที่กำหนดไว้

1.5 การทำงานของร่างกาย บางคนทำงานด้วยความเคร่งเครียดแต่บางคนทำอย่างสบายหรือบางคนโตช้าบางคนโตเร็ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมกับการทำงานต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การทำงานของระบบย่อยอาหาร การเผาผลาญอาหารหรือความถนัดต่าง ๆ เช่น บางคนถนัดที่จะทำงานใช้สมองมากกว่าการทำงานที่ใช้กำลังกาย เป็นต้น

1.6 เพศ การเกิดเป็นเพศหญิงหรือชายเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม ลูกที่เกิดนั้นจะเป็นเพศหญิงหรือชายขึ้นอยู่กับ chromosome ของ sperm ที่จะเข้าผสมกับไข่ ทั้งนี้เพราะ ตัวเพศ chromosome เพศในผู้ชายจะมี XY ส่วน chromosome เพศของผู้หญิงนั้นมีอย่างเดียว คือ XX ฉะนั้นถ้า chromosome X ของชายผสมกับ chromosome X ของหญิงจะได้เป็น XX ซึ่งจะเป็นเพศหญิง แต่ถ้า chromosome Y ของชายผสมกับ chromosome X ของหญิงจะเป็น XY ก็จะเป็นเพศชาย chromosome ที่นำเอาลักษณะทางเพศไปถ่ายทอดเรียกว่า sex chromosome ซึ่งมีอยู่คู่เดียว ส่วน chromosome อีก 22 คู่ ที่พาเอาลักษณะอื่น ๆ ไปถ่ายทอดเรียกว่า autosome

1.7 หมู่เลือด หมู่เลือดของลูกจะเป็นหมู่เดียวกับหมู่เลือดของพ่อหรือแม่ แต่ส่วนปฏิกายย่อยของเลือดอาจแตกต่างกัน หมู่เลือดของคนมี 4 หมู่ คือ A B O และ AB

1.8 โรคบางชนิดสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้โดยติดไปกับ autosome เช่น โรคเบาหวาน ลมบ้าหมู หรือข้อบกพร่องของร่างกายบางอย่างก็สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ เช่น ตาบอดสี ผิวดำ ผื่นผิวหนังสีน้ำตาล เป็นต้น

2. **ระดับสติปัญญา** เป็นลักษณะทางจิตที่ได้รับทางพันธุกรรม คือ เซวอนปัญญา (intelligence) ลักษณะนิสัย อารมณ์ และสัญชาตญาณต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้สามารถถ่ายทอดจากพ่อหรือแม่ไปสู่ลูกหลานได้

อิทธิพลของพันธุกรรมต่อบุคลิกภาพ นักจิตวิทยาเชื่อว่าบุคลิกลักษณะต่อไปนี้เป็นอิทธิพลจากพันธุกรรมมากที่สุด ความสามารถพื้นฐาน เซวอนปัญญา ความรวดเร็วในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้า ทักษะในการเคลื่อนไหว การใช้สัมผัสต่าง ๆ ได้ถูกต้องและละเอียด ละออง

ลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมรองลงมา คือ นิสัยที่แสดงอารมณ์ประจำตัว เช่น เจ้าอารมณ์ อารมณ์ค้างเสมอ และลักษณะอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการทำงานของระบบต่อมไม่มีท่อ

ลักษณะที่ได้รับอิทธิพลของพันธุกรรมน้อยที่สุดหรือไม่ได้รับเลย คือ ทศนคติ ความเชื่อ ความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และลักษณะอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการฝึกหรือการเรียนรู้

ศาสตราจารย์ Merril ได้สำรวจจำนวนคนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกันว่าร้อยละเท่าไร ดังนี้ (รศ.สถิต วงศ์สุวรรณ, การพัฒนาบุคลิกภาพ หน้า 8-9)

ระดับ IQ	ความหมาย	ความสามารถทางการเรียนและการงาน	คิดเป็นร้อยละ
140 ขึ้นไป	Genius (ฉลาดล้ำ, อัจฉริยะ, ฉลาดเลิศ)	สามารถเรียนได้ถึงปริญญาเอก เป็นนักวิทยาศาสตร์ชั้นสูง เป็นผู้นำในวิชาและอาชีพต่าง ๆ พุดและเดินเร็ว	1
120-139	Very Superior (ฉลาดมาก, ฉลาดเยี่ยม)	สามารถสำเร็จปริญญาจากมหาวิทยาลัย ทำงานอาชีพชั้นสูง	11
110-119	Superior (ฉลาด)	เรียนจบปริญญาตรีได้ ทำงานกึ่งอาชีพและงานที่ใช้ฝีมือความชำนาญพิเศษได้	18
90-109	Normal หรือ Average (ปกติ, ปานกลาง)	เรียนจบ High School ทำงานอาชีพที่ใช้ความชำนาญธรรมดาได้	46
80-89	Backward หรือ Low Average หรือ Dullness (ค่อนข้างโง่, ปัญญาทึบ)	เรียนจบชั้นประถมศึกษาได้ ทำงานพวกค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นกรรมกรแรงงานที่ใช้ฝีมือ ความชำนาญบ้าง	15
70-79	Borderline	เรียนจบชั้นประถมศึกษาครั้งต่อครั้ง	6

	(โง่คาบเส้น)	ทำงานเป็นกรรมกรแรงงานหรือลูกมือ	
50-69	Moron (โง่เฉา, โง่ทึ่ม)	ต้องได้รับการสอนเป็นพิเศษจึงอ่านออกเขียนได้ ทำงานประเภทที่ไม่ต้องใช้ความคิด หรืองานฝีมือง่าย ๆ ทำอะไรเกี่ยวกับความคิดไม่ได้เลย	IQ ต่ำกว่า 70 ลงไปมีประมาณ 3%

ระดับ IQ	ความหมาย	ความสามารถทางการเรียนและการงาน	คิดเป็นร้อยละ
20-49	Imbicile (โง่เขลา, โง่มาก)	มีความสามารถเท่าเด็ก 6-7 ขวบ ทำงานง่าย ๆ ได้แต่ต้องสอนกันนาน เช่น ถูพื้น ชักผ้า ตากผ้า เข้าใจภาษาไม่ตื้นัก	
ต่ำกว่า 20	Idiot (ปัญญาอ่อน)	ไม่สามารถเรียนรู้การงาน หรือดูแลตัวเองได้ การคิดหรือปรับตัวเท่าเด็ก 3 ขวบ ไม่รู้จักหลีกเลี่ยงอันตราย ไม่สามารถอาบน้ำแต่งตัวเองได้แม้จะถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะเองให้เรียบร้อยก็ไม่ได้	

สิ่งแวดล้อม

นักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาต่างให้ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพ นักจิตวิทยาบางคนถือว่าบุคลิกภาพเป็นผลของสิ่งแวดล้อมมากกว่าพันธุกรรมจะเป็นสิ่งกำหนด เช่น John B. Watson ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพฤติกรรมก็เชื่อในเรื่องของสิ่งแวดล้อมมากกว่าอิทธิพลของพันธุกรรม นักจิตวิทยาสังคมก็ให้ความสำคัญของสถานการณ์สิ่งแวดล้อมว่ามีอิทธิพลต่อบุคคล

ความหมายของสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อม หมายถึง วัตถุต่าง ๆ (objects) แรง (forces) และเงื่อนไขหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ (conditions) ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิต

ธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. คือสิ่งเร้าภายนอกที่มีผลต่ออินทรีย์ external stimuli และทำให้อินทรีย์มีปฏิกิริยาโต้ตอบ

2. **สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่ออินทรีย์นั้นจะมีหลาย ๆ อย่าง** และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน คือทำงานร่วมกันและส่งผลต่ออินทรีย์ร่วมกัน

3. **สิ่งแวดล้อม** บางอย่างจะเข้ามาสัมพันธ์กันเป็นพิเศษ และจะเกิดเป็นสิ่งเร้าใหม่ที่มีผลต่ออินทรีย์

4. **สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมี 2 ชนิด** คือ สิ่งแวดล้อมภายในตัวเอง และสิ่งแวดล้อมภายนอก ในการศึกษาพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมทั้ง 2 อย่างนี้จะส่งผลซึ่งกันและกัน สิ่งแวดล้อมภายนอกมักจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้นในการศึกษามักจะเน้นสถานการณ์ภายนอกที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่

ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมกับพัฒนาการ สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการ 2 ประการ ดังนี้

1. **สิ่งแวดล้อมกับการเข้าสู่วุฒิภาวะ (maturation)** สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมหรือยับยั้งในการเจริญเติบโตร่างกายเข้าสู่วุฒิภาวะของเด็ก ดังตัวอย่างผลงานวิจัยของ Harrell and Woodyard พบว่าสิ่งแวดล้อมทางด้านอาหารมีความสำคัญนับตั้งแต่ทารกเริ่มปฏิสนธิ เป็นต้นมา มารดาที่ขาดอาหารในระหว่างตั้งครรภ์มีส่วนยับยั้งและกระทบกระเทือนระดับสติปัญญาของเด็กที่คลอดออกมาและเมื่อเจริญเติบโตในภายหลัง

2. **สิ่งแวดล้อมกับเงื่อนไขต่าง ๆ (Conditions)** เงื่อนไขหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวมีส่วนในการส่งเสริมหรือยับยั้งพัฒนาการของบุคคล เช่น ทำให้บุคคลเรียนรู้ได้ดีขึ้น หรืออาจเป็นไปได้ทางตรงข้าม คือยับยั้งการเรียนรู้หรือทำให้เกิดการเรียนรู้ช้า เป็นต้น

ประเภทของสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่มาเกี่ยวข้องกับชีวิตนั้นมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. **สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (cultural environment)** ที่สำคัญได้แก่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษา สื่อต่าง ๆ ทางสังคม เป็นต้น สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม มีบทบาทในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ส่วนบุคคลได้มาก ประสบการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ จะเป็นไปตามแนวทางที่ได้เรียนรู้และเข้าใจ

2. **สิ่งแวดล้อมระหว่างบุคคล (interpersonal environment)** เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคคลคนหนึ่งจะมีบุคคลอื่น ๆ เข้าไปเกี่ยวข้อง บุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องจัดเป็นสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ตัวอย่าง พ่อแม่เป็นสิ่งแวดล้อมของลูกที่จะสร้างชีวิต ในบ้านให้มีบรรยากาศเป็นไปในลักษณะใด

สิ่งแวดล้อมทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีจำนวนไม่ตายตัวและจะเข้ามาบูรณาการทำงานร่วมกันโดยมีบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ลักษณะเฉพาะของบุคลิกภาพ (Specific characteristics of Personality)

บุคลิกภาพ มีคุณลักษณะเฉพาะ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. **ความเป็นเอกัตบุคคล (Individuality)**

หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกนั้น จะแตกต่างกันไปจากบุคคลอื่น ๆ ก็คือเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล เช่น เป็นคนที่มีกิริยาท่าทางอ่อนน้อมถ่อมตน หรือเป็นคนที่มีกิริยาแข็งกร้าวโอ้อวดตนเอง เป็นคนที่มีเหตุผลในการตัดสินใจ หรือตัดสินใจด้วยอารมณ์ ฯลฯ

2. ความคงเส้นคงวา (Consistency)

ความคงเส้นคงวา หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงออกในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น ทุกครั้งที่โกรธจะเก็บตัวเงียบ หรือทุกครั้งที่โกรธจะเอะอะโวยวายหรือทำร้ายคนอื่น ทำลายข้าวของเสมอ ฯลฯ

ลักษณะของบุคลิกภาพที่ดี

ลักษณะของบุคลิกภาพที่ดี คือ การแสดงออกทางกิริยาท่าทางนัยใจคอ การควบคุมอารมณ์ การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และรูปร่างหน้าตาดังสุภาพที่ว่า “ใ้งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง” ซึ่งบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสมควรมีลักษณะ ดังนี้

1. สุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ ไม่มีโรคภัย ออกกำลังกายสม่ำเสมอ นอนพักผ่อนให้เพียงพอวันละ 6-8 ชั่วโมง
2. ลักษณะท่าทางดี คล่องแคล่วว่องไว กระฉับกระเฉง
3. สดชื่น แจ่มใส ร่าเริง อารมณ์ดี จิตใจดี
4. การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ สะอาดเรียบร้อยเหมาะสมกับรูปร่าง
5. กิริยามารยาทดี มีความสุภาพเรียบร้อย เป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น
6. มีศิลปะในการพูด พูดได้ชัดเจนน่าฟัง มีเหตุผล รู้ว่าสิ่งไหนควรพูดหรือไม่ควรพูด
7. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง
8. เป็นคนที่มีเหตุผล สุขุม รอบคอบ รู้จักบังคับใจตนเอง
9. มองโลกในแง่ดี และยอมรับความเป็นจริงของชีวิต

ภาพที่ 3 บุคลิกภาพที่ดีขณะทำงาน
(ที่มา : <http://www.health4win.com>)

ลักษณะของบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม

1. ร่างกายไม่แข็งแรง อ่อนแอ ขาดความกระฉับกระเฉงในการทำงาน
2. เฉื่อยชา เฉยเมย ไร้ชีวิต ดูไม่มีความสุข
3. กิริยามารยาทไม่เรียบร้อย ไม่ว่าจะเดิน จะนั่ง จะรับประทานอาหาร การพูดจาไม่สุภาพ

4. แต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่นใส่เสื้อผ้าสีดำไปงานมงคล หรือใส่รองเท้าแตะเข้าร่วมประชุม
5. มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม มองโลกในแง่ร้าย มีความคิดต่อบุคคลอื่น ๆ ในทางลบเสมอ
6. ไม่รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบโอ้อวด และขาดความจริงใจต่อกัน
7. ขาดคุณธรรมจริยธรรม ชอบบิณฑาทว่าร้ายบุคคลอื่นนำความดีใส่ตัวนำความชั่วให้บุคคลอื่น

ภาพที่ 4 บุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมขณะทำงาน
(ที่มา : <https://health.kapook.com>)

การพัฒนาบุคลิกภาพ (Personalit Development)

การพัฒนาบุคลิกภาพ หมายถึง วิธีเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรบุคคลนั้น จะครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการวางตัวไม่ว่าจะเป็นการนั่ง ยืน เดิน และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง แก้ไข ปรับปรุง และสามารถพัฒนาได้ การที่ยินดี และพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองย่อมทำให้มีชีวิตที่เป็นสุข และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างผสมกลมกลืน ทั้งทางด้านคุณภาพในการทำงาน และการแต่งกายที่สะอาด เรียบร้อย พุดจาสุภาพ กิริยาท่าทางสง่างาม และยังสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีอุปนิสัยที่ดี มีคุณธรรม มีพฤติกรรมการแสดงออกดีงามเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดความสนใจ และเกิดความประทับใจแก่ผู้ที่พบเห็น

ดังนั้นไม่ว่า บุคคลนั้นจะอาชีพใด อยู่ในฐานะใด ถ้ามีบุคลิกภาพที่ดีก็สามารถปฏิบัติงาน และดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และยังสามารถเสริมความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้แก่ตนเอง

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลิกภาพ

การพัฒนาบุคลิกภาพ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ในส่วนของการสร้างแรงจูงใจ
2. เพื่อก่อให้เกิดการปรับตัว ยอมรับการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องจากคำติชมและบุคคลอื่น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อจัดบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์ ให้เป็นไปในทางที่ดี
4. บุคลิกภาพ มีผลต่อความน่าเชื่อถือ ศรัทธา เกิดความนิยมชมชอบต่อผู้พบเห็น
5. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพไปสู่การเป็นคนดีของสังคม โดยมีลักษณะและคุณสมบัติของการเป็นคนดี

การศึกษาพฤติกรรมจากบุคลิกภาพของคน

นักวิชาการหลายคนกล่าวว่า หน้าตา และรูปร่างของคนสามารถที่จะบ่งบอกถึงนิสัยได้ วิลเลียมเชลดอน (William Sheldon) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเขาได้ศึกษาและวิเคราะห์ เกี่ยวกับรูปร่างของคนที่มีผลต่ออุปนิสัย โดยแบ่งคนออกเป็น 3 ประเภท ตามรูปร่างและอุปนิสัย ดังนี้

ประเภทที่ 1 คนรูปร่างท่วม อ้วน (Endomorphy) ลำตัวมีขนาดกลม รูปร่างไม่เตี้ย มีน้ำหนักมาก มีความเชื่องช้า อึดอาด รับประทานอาหารมาก ชอบการนอน และการกิน ชอบให้ร่างกายสบาย ไม่ชอบพิธีการหรือมีเพื่อนมากเข้ากับคนง่าย ชอบการเข้าสมาคม อารมณ์คงที่มีความอดทน และเป็นบุคคลที่มีความสุข

ประเภทที่ 2 รูปร่างลำสัน (Mesomorphy) ลักษณะรูปร่างแข็งแรง มีมัดกล้ามเนื้อมีการพัฒนาทางร่างกายมีกล้ามเนื้อแข็งแรง มองดูดี มีเพื่อนมาก มีความสุข มีคนชอบมาก มีความประณีต มีความเร็วชอบช่วยเหลือบุคคลอื่น มีลักษณะรูปร่างแบบนักกีฬาชอบการต่อสู้ มีพลังชอบการผจญภัยชอบการออกกำลังกาย และมีความกล้าหาญ

ประเภทที่ 3 รูปร่างผอม (Ectomorphy) มีลักษณะรูปร่างที่กล้ามเนื้อ และกระดูกยังไม่ได้รับการพัฒนาหน้าอกแบนราบ ลำตัวมีขนาดบาง และอ่อนแอ ศีรษะจะมีขนาดใหญ่กว่าปกติ มีน้ำหนักเบา รับประทานอาหารได้น้อย ชอบความเงียบ มีความวิตกกังวลใจมีความหวาดกลัวไม่ชอบการต่อสู้มีคุณสมบัติ ที่มีจิตสำนึกของตัวเอง มีอารมณ์อ่อนไหว มีความกังวลใจ ชอบอยู่ตามลำพัง ชอบการใช้ความคิดเป็นผู้ใหญ่เกินอายุ

ตามทฤษฎีบุคลิกภาพที่วิลเลียมเชลดอน จำแนกรูปร่างบุคคลไว้ทั้ง 3 รูปแบบ เราจะพบว่าบุคคลเป็นจำนวนน้อยมากที่มีรูปร่างเหมือน แต่ก็ยังมีบุคคลอีกเป็นส่วนใหญ่ที่มีรูปร่างไม่เหมือน แต่อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญ และควรระลึกว่าบุคคลส่วนมากจะมีรูปร่างแบบผสมตามทฤษฎีบุคลิกภาพของวิลเลียมเชลดอน

สรุป

บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล ที่บ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคลิกภาพเป็นผลรวมทั้งหมดของกิริยา ท่าทาง รูปร่าง ลักษณะทางกาย พฤติกรรมที่แสดงออก

ภาพรวมของบุคคลที่ประกอบด้วยลักษณะที่แสดงให้เห็นภายนอก และภายในของบุคคล ซึ่งมีเอกลักษณ์ทำให้บุคคลแตกต่างกันทุกลักษณะของบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน ซึ่งวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม ในยุคปัจจุบันให้ความสนใจกับบุคลากร โดยทำงานตามหน้าที่แล้วยังต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับงาน การมีบุคลิกภาพดีส่วนใหญ่จะพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. ลักษณะทางกาย เช่น รูปร่างหน้าตา ทรวดทรง ความสูง น้ำหนัก ผิวพรรณ เป็นต้น

2. **ลักษณะการพูดจา และท่าทาง** คือการแสดงให้เห็นถึงการพูดที่ชัดเจน พูดแบบมีจังหวะ จะโดนการพูดเร็ว รวมทั้งพูดในรูปแบบต่าง ๆ
3. **ลักษณะทางจิตใจ** เช่น สติปัญญา ความถนัด ความจำ จินตนาการ ความสนใจ ความตั้งใจ การตัดสินใจ และการคิดที่มีเหตุผล
4. **อุปนิสัย** เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงออกด้านพฤติกรรม เป็นเวลายาวนานจนกลายเป็นความประพฤติ เช่น ความซื่อสัตย์ ความสุภาพอ่อนโยน
5. **อารมณ์** เป็นความรู้สึกที่เกิดจากจิตที่ก่อให้เกิดการกระทำต่าง ๆ เช่น ดีใจ โกรธ เสียใจ กังวล หวาดกลัว ตื่นเต้น ร่าเริง เกลียด รัก เป็นต้น
6. **กำลังใจ** คือ ความสามารถที่จะควบคุม หรือบังคับกิริยา และอาการต่าง ๆ ที่ทำไปโดยเจตนา
7. **การสมาคม** คือ กิริยาท่าทาง อาการที่บุคคลแสดงต่อผู้อื่น เช่น ความมีเมตตาปราณี การเสียสละ การเอาใจเขามาเปรียบ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
8. **ความรู้ความสามารถ** ความชำนาญสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับการพัฒนา และส่งเสริมบุคลิกภาพเป็นอย่างดี

คำศัพท์ (Vocabulary)

บุคลิกภาพ	Personality
คุณลักษณะ	Character
ความมั่นใจ	Confident
เป็นตัวของตัวเอง	Self-Confident
ความสำเร็จ	Success
การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	Individual differences
การปรับตัว	Adaptation
การยอมรับของกลุ่ม	Acceptance
ลักษณะทางกาย	Physical Characteristics
ลักษณะการพูดจาและท่าทาง	Flattering Styles
ลักษณะทางจิตใจ	Psychological Characteristics
อุปนิสัย	Habits
อารมณ์	Emotion
กำลังใจ	Encouragement
การสมาคม	Sociability
องค์ประกอบแห่งบุคลิกภาพ	Factors of Personality
องค์ประกอบภายนอก	External Factors

ลักษณะโครงสร้างของร่างกาย	Physical Structure
พันธุกรรม	Heredity
ลักษณะการแสดงออกทางกายภาพ	Physical Actions
องค์ประกอบภายใน	Internal Factors
การรับรู้	Perception
เจตคติ	Attitudes
ค่านิยม	Values
สุขภาพจิต	Mental Health
แรงจูงใจ	Motive
ปฏิสนธิ	Fertilization
อัจฉริยะ	Genius
ฉลาดมาก	Very Superior
ปกติ	Normal
ปานกลาง	Average
โง่คาบเส้น	Borderline
โง่เฉา, โง่ทึม	Moron
โง่เขลา, โง่มาก	Imbicile
ปัญญาอ่อน	Idiot
ความเป็นเอกลักษณ์บุคคล	Individuality
ความคงเส้นคงวา	Consistency
การพัฒนาบุคลิกภาพ	Personality Development
คนรูปร่างท้วม, อ้วน	Endomorphy
รูปร่างลำสัน	Mesomorphy
รูปร่างผอม	Ectomorphy

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม อธิบายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพได้

คำชี้แจง แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ให้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

1. อธิบายเกี่ยวกับขอบข่ายของบุคลิกภาพ
2. อธิบายองค์ประกอบภายนอกและภายในของบุคลิกภาพ
3. สิ่งที่ย้ายทอดทางพันธุกรรมสามารถแบ่งได้ที่ทางอะไรบ้าง

บันทึก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กำหนดระยะเวลาส่งงาน ภายหลังจากนำเสนอหน้าชั้นเรียน

การประเมินผล

1. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหา
3. ความรับผิดชอบ

4. ความสวยงามของผลงาน
5. การตรงต่อเวลา

การประเมินผลกิจกรรม

ใบงานที่ 1 เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ที่	รายการประเมิน	4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา				
2	รูปแบบการนำเสนอผลงาน				
3	ความถูกต้อง สะอาด สวยงาม ของผลงาน				
4	ความคิดสร้างสรรค์				
5	ภาวะความเป็นผู้นำ				
6	ความรับผิดชอบ				
7	ทำงานเป็นทีม				
8	ทักษะด้านการอ่าน การเขียน				
9	ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์				
10	ประยุกต์ใช้หลักการของระบอบประชาธิปไตย				
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

ข้อกำหนดในการประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

4 = ดีมาก 3 = ดี 2 = พอใช้ 1 = ปรับปรุง

ระดับปริมาณ

40 คะแนน = ดีมาก 35-39 คะแนน = ดี

30-34 คะแนน = ปานกลาง 25-29 คะแนน = พอใช้

ต่ำกว่า 25 คะแนน = ปรับปรุง

ผู้ประเมิน

() ผู้เรียน () ครู ผลการประเมิน.....คะแนน

ผู้ประเมิน.....

(.....)

...../...../.....

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ของคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือสิ่งที่กำหนดบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล
 - ก. รูปร่างกิริยาท่าทาง
 - ข. พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม
 - ค. พฤติกรรมที่แสดงออก
 - ง. น้ำเสียง สติปัญญา อุปนิสัย

2. ข้อใดคือองค์ประกอบภายนอกของบุคลิกภาพ
 - ก. นิดหน่อยเป็นคนที่มึนอารมณ์ขัน
 - ข. ชมพูเป็นคนน่ารักมีอุปนิสัยร่าเริง
 - ค. สมศรีชอบออกกำลังกายด้วยการเดินเร็ว วันละ 30 นาที
 - ง. สมชายเป็นคนชอบสังเกต ทดลอง ค้นคว้า ในการเรียนวิทยาศาสตร์

3. การที่องค์กรมีบุคลากรที่มีบุคลิกภาพดีมีความสำคัญต่อการบริหาร การบริการและการดำเนินงานอย่างไร
 - ก. มีความมั่นใจ
 - ข. ความคงเส้นคงวาของการตอบสนอง
 - ค. โครงสร้างร่างกายเอื้ออำนวย
 - ง. มีทักษะในการปฏิบัติงาน

4. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลิกภาพ
 - ก. การรวมคุณลักษณะทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
 - ข. บุคลิกภาพมีผลต่อความน่าเชื่อถือ ศรัทธา ต่อผู้พบเห็น
 - ค. ความเด่นประจำตัวของแต่ละบุคคล
 - ง. บ่งบอกถึงความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล

5. บุคคลที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ แต่ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต จำเป็นจะต้องพัฒนาสิ่งใดควบคู่กันไป
 - ก. รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง
 - ข. การลดน้ำหนัก
 - ค. ปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์การ
 - ง. มีประสบการณ์ตรง

6. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “อารมณ์”

- ก. ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ ก็คือเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล
- ข. สภาวะความหวั่นไหวภายในร่างกายที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ
- ค. เป็นความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องตัดสินใจและกำหนดการกระทำของบุคคล
- ง. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ
7. “กระบวนการทางชีววิทยาซึ่งสิ่งมีชีวิตก่อให้เกิดขึ้นแก่สิ่งมีชีวิตอีกชีวิตหนึ่ง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือปัจจัยที่ถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ยีน” ข้อความนี้มีความหมายตรงกับข้อใด
- ก. ลักษณะนิสัย
- ข. สัญชาตญาณ
- ค. พันธุกรรม
- ง. เซลล์ปัญญา
8. ข้อใดต่อไปนี้เป็น ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ”
- ก. ความประพฤติที่เคยชินจนติดเป็นนิสัย อุปนิสัย และเป็นพฤติกรรมทั่วไปที่สังเกตได้
- ข. ลักษณะส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นปฏิกริยาร่วมของระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์เช่น อารมณ์ ความคิด เจตคติ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ แรงจูงใจซึ่งเป็นลักษณะที่ปรากฏภายนอก
- ค. ลักษณะของบุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงออกในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น เวลาโกรธจะเก็บตัวเงียบ หรือทุกครั้งทีโกรธจะเอะอะโวยวาย
- ง. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของพฤติกรรม กับสิ่งแวดล้อมและจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน
9. ข้อใดหมายถึงคำว่า “เอกลักษณ์บุคคล”
- ก. ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ ก็คือเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล
- ข. สภาวะความหวั่นไหวภายในร่างกายที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ
- ค. เป็นความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องตัดสินใจและกำหนดการกระทำของบุคคล
- ง. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ
10. ข้อใดต่อไปนี้เป็น ไม่ใช่ สิ่งที่ยังบอกถึงบุคลิกภาพของบุคคล
- ก. ทักษะ
- ข. รูปร่างหน้าตา ท่าทาง
- ค. สติปัญญา
- ง. ฐานะ

แบบฝึกปฏิบัติ
หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ใจความสมบูรณ์ที่สุด

1. จงอธิบายความหมายของ บุคลิกภาพ (Personality) มาพอเข้าใจ

.....

2. จงบอกความสำคัญของบุคลิกภาพ มาพอเข้าใจ

.....

3. จงอธิบายขอบข่ายของบุคลิกภาพ มาพอเข้าใจ

.....

.....

 4. จงอธิบายองค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายในของบุคลิกภาพ มีอะไรบ้าง

.....

 5. จงอธิบายความหมายของพันธุกรรม (Heredity) มาพอเข้าใจ

.....

 6. จงบอกลักษณะของบุคลิกภาพที่ดี มาพอเข้าใจ

.....

 7. จงอธิบายความหมายของการพัฒนาบุคลิกภาพ (Personality Development) มาพอเข้าใจ

.....

 8. ลักษณะเฉพาะของบุคลิกภาพแบ่งเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง

.....

 9. จงบอกลักษณะของบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม มาพอเข้าใจ

.....

 10. จงบอกวัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลิกภาพ มาพอเข้าใจ

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่ข้อความที่มีความหมายตรงกัน

1. บุคลิกภาพ	ก. Mental Health
2. คุณลักษณะ	ข. Emotion
3. การปรับตัว	ค. Perception
4. ลักษณะทางกาย	ง. Personallity
5. อุปนิสัย	จ. Adaptation
6. อารมณ์	ฉ. Character
7. พันธุกรรม	ช. Physical Charactervistics
8. การรับรู้	ซ. Sociability
9. สุขภาพจิต	ณ. Heredity
10. การสมาคม	ญ. Habits